

Zprávy, informace, oznámení

Ze zasedání AS UP

Dne 15. 12. 1998

- AS UP schválil změnu názvu stávajícího magisterského oboru na CMTF UP
- AS UP se zabýval Statutem UP – schvalovat ho ovšem bude jako komplexní materiál. Termín byl dohodnut na 6. 1. 1999.
- AS UP schválil Řád výběrového řízení pro akademické pracovníky UP
- AS UP schválil Stipendijní řád UP
- AS UP schválil Disciplinární řád pro studenty UP
- Vzhledem k závažnosti předloženého Mzdového předpisu (MP) ekonomická komise po jeho prvním projednání doporučuje na základě provedených úprav tento dokument k pro-

Organizaci ČR tentokrát zajišťuje UP

Ve dnech 21. – 22. 1. se skuteční zasedání České konference rektorů. V pořadí již čtyřicátá schůzka rektorů všech vysokých škol ČR našla své místo tentokrát v nedalekém Šternberku a organizaci zajišťuje Univerzita Palackého. Jak vyplývá z příspěvu M. Fojtíkové, tajemnice Kanceláře ČR, budou se rektori zabývat těmito tématy: *Zkušenosti z implementace nového zákona o vysokých školách* (K. Malý, P. Zuna), *Návrh metodiky hodnocení kvality vysokých škol ČR* (J. Hlaváček, J. Koubek, J. Zlatuška).

Na večerní diskusi (21.1.) nazvanou „Diskuse k aktuální situaci vysokých škol ČR s pozvanými hosty“ budou pozváni ministr školství mládeže a tělovýchovy České republiky E. Zeman, jeho první náměstek V. Roskovec, náměstek pro vědu a vysoké školy J. Průša a předseda Rady vysokých škol ČR I. Wilhelm.

-map-

Jen několik řádků

Neveselo, truchlivo neb Není každý den posvícení...

... is takovou někteří odcházeli z posledního jednání AS UP. Záměrně tvrdím jen někteří, v tvářích ostatních bylo možné uzřít i kus vzteku přecházející v udivení nebo dokonce odevzdávající se smích. Ovšem ke smíchu toho zase tolik nebylo...

Měl se schvalovat Statut UP, jenže jeho poslední verze s jazykovou úpravou obdrželi přítomní opět těsně před jednáním, a tak se jen těžko mohli k jednotlivým bodům kompetentně vyjádřit. Poté, kdy jedna z přítomných dobrých duší zabořila své zraky do textu a v některých bodech zjistila odlišné formulace, jež změnily smysl minulé akceptované verze, bylo schvalování Statutu UP rázem smeteno se stolu. K smíchu nebyl ani další bod jednání, Mzdový předpis UP. Většina senátorů totiž obdržela tzv. verzi 5, zbytek pak verzi 6! I přes tento, zřejmě administrativní nedostatek, krátká diskuse proběhla, a to s verdiktem, že nová verze (v pořadí již sedmá) bude někdy koncem ledna projednávána v ekonomické komisi. Teprve poté se opět vrátí (důvějme, že již ve stanovené lhůtě) před zraky senátorů. Do třetice, v tomto případě zlého, rozhodně nebyla k smíchu ani účast. Stačilo totiž o „hlavu“ méně a schopnost usnášení tohoto váženého seskupení byla tatam.

Poslední zasedání AS UP (6. 1.) tedy posvícením či svátkem skutečně nebylo, přirovnat jej můžeme spíš k novoroční slápotě.

M. Poláková

jednání na zasedání AS 20. 1. 1999. Do doby nabytí účinnosti MP by se mělo postupovat beze změny podle stávajícího zařazení a předpokládaný nárůst průměrného výdělku bude vyrovnán zvýšením procentní sazby další mzdy.

Dne 6. 1. 1999

Senátoři se Statutem UP nezabývali. Důvodem bylo pozdní předložení potřebného materiálu, v němž senátoři (těsně před zasedáním) našli úpravy textu, které v některých bodech mění to, co bylo dříve schváleno. Tyto nesrovnalosti vznikly jazykovou úpravou. Svou roli na odložení jednání o Statutu UP sehrála i nevalná účast senátorů (zasedání bylo přítomno 26 senátorů, což je hranice usnášeníschopnosti AS UP).

-map-

Sešlo se Kolegium rektora UP

Ve velké zasedací síni se 17. 12. 1998 sešlo Kolegium rektora UP. Poslední jednání v kalendářním roce 1998 bylo charakteristické především informacemi o předběžném výsledku hospodaření UP jako celku a jednotlivých jejích částí. Kvestor UP, ing. J. Jirka, uvedl, že ekonomická situace Univerzity Palackého nevypadá až tak pesimisticky, zatím s výjimkou Fakulty tělesné kultury. Ekonomická situace na Lékařské fakultě je hodnocena pozitivně, i když s dodatkem, že v minulých letech byla optimističtější. Z řeči kvestora také vyplynulo velmi pozitivní ekonomické hodnocení Filozofické fakulty. Vyrovnaná bilance je předběžně viděna i na Přírodovědecké fakultě, Pedagogické fakultě a Cyrilometodějské teologické fakultě. Optimističtější zní i ekonomická bilance Právnícké fakulty, o které se ještě nedávno hovořilo značně pesimisticky. Jak kvestor UP řekl, situace zde vypadá lépe, než bylo avizováno. Značná část deficitu byla totiž způsobena potřebou dovybavení prostor, které na Právnícké fakultě vznikly opuštěním části budovy některých kateder Fakulty tělesné kultury. Vyrovnané hospodaření je i na Rektoriátě, ve Společné laboratoři optiky a v Informačním centru UP.

Dalším důležitým bodem jednání byly informace o stavu implementace vysokoškolského zákona po zasedání AS UP (informace z jednání AS UP byly publikovány v ŽUP č. 14, str. 2). Do konce roku 1998 byly v Akademickém senátu Univerzity Palackého schváleny tyto vnitřní předpisy: *Volební a jednací řád AS UP*, *Jednací řád Vědecké rady UP*, *Řád výběrového řízení*, *Disciplinární řád pro studenty UP*, *Stipendijní řád pro studenty UP*. V lednu 1999 by mělo dojít ke schválení Statutu UP, Vnitřního mzdového předpisu a Studijního a zkušebního řádu. Poté by všechny schválené vnitřní předpisy měly být zaslány k registraci. V souvislosti s neschválením všech potřebných vnitřních předpisů vyjádřili někteří přítomní nejistotu nad počátky hospodaření v roce 1999.

Doc. L. Hornová, prorektorka pro zahraniční styky UP, informovala o zasedání správní rady *Student* při IPB. Univerzita Palackého získala stejně jako minulý rok jedno stipendijní místo. Dále doc. Hornová sdělila, že výběr studentů pro *Merrillovo stipendium* je uzavřen.

M. Poláková

Zeptali jsme se za vás:

Jaké změny lze očekávat v systému hospodaření univerzity v tomto roce?

Podle nového zákona o vysokých školách ztrácí fakulty od 1. 1. 1999 právní subjektivitu. Kvestor UP, ing. J. Jirka, jsme se proto zeptali, zda tato změna nějakým způsobem ovlivní systém hospodaření univerzity:

V zásadě ne. Fakulty budou mít téměř stejné pravomoci jako dosud. Jak vyplývá z § 24 Zákona o vysokých školách, mají fakulty právo samostatně jednat v oblasti pracovních vztahů týkajících se fakulty a nakládat s přidělenými i získanými finančními prostředky. Odpovědnost za hospodaření univerzity jako celku nese však stejně jako dosud rektor. Rozdíl spočívá pouze v tom, že se všechny hospodářské jednotky budou muset řídit celouniverzitními normami. Dosud byly některé vnitřní záležitosti fakult (mj. i způsob odměňování) ze strany vedení univerzity řízeny pouze formou metodických pokynů.

Více se tyto změny dotknou Správy kolejí a menz UP, která se stává účelovým zařízením univerzity bez právní subjektivity a vlastního IČO.

Fakt, že hospodaření fakult a ostatních hospodářských jednotek nezaznamená podstatné změny, vyplývá také ze skutečnosti, že nás dosavadní způsob hospodaření a organizace odpovídal do jisté míry současné situaci.

Lze očekávat nějaké změny v uplatňování kritérií při rozdělování státního příspěvku na vysoké školy?

Zásadní změna se týká především toho, že univerzita přestává být příspěvkovou organizací a stává se veřejnou vysokou školou. Finance jí tedy nebudou přidělovány formou státního příspěvku, ale prostřednictvím dotací. Kritéria jejich přidělování se v tomto roce ještě podstatně nemění, ale do příštích let se chystají určité změny. V letošním roce k dosavadním kritériím (počty studentů, turnířčí výkon atd.) přibyl výzkumné záměry, podle jejichž kvality budou vysokým školám přiděleny další finanční prostředky.

Pokud bude schválen navrhovaný státní rozpočet, měl by být objem finančních prostředků vyšší než v loňském roce: očekává se zhruba 10% navýšení celkového objemu finančních prostředků. Je však třeba zdůraznit, že všechna předběžná čísla platí pro celé vysoké školství – konkrétní objem finančních prostředků, který případně jednotlivým vysokým školám, bude záviset na hodnotách jednotlivých kritérií příslušné vysoké školy.

Zpracovala -mav-

Lyžařský týden v Nízkých Tatrách

Akademik centrum FTK UP zve v týdnu od 7. do 14. 3. 1999 na týdenní lyžařský zájezd do Nízkých Tater.

Místo: Chata „Otčina“ v lyžařském středisku DONOVÁLY, nadm. výška 1100m, 6 lyžařských vleků, dvou a vícelůžkové pokoje, společenská a krbová místnost, televize, video, kuchyňka s ledničkou, sprchy, elektrické vytápění.

Program: Lyžařský výcvik pro začínající i pokročilé lyžaře, procházky a túry na běžkách.

Stravování: Vlastní příprava stravy v chatě, dva obchody s potravinami, případně služby blízkých hotelů.

Náklady: Ubytování a doprava 1340,- Kč (vlastní strava a úhrada vleků).

Doprava: Autobus tam a zpět.

Příhlášky: Do 6. 2. 1999 v nové budově FTK UP v Neředíně (konečná tramvaje č. 2 a 5), 3. poschodí, dveře č. 329, sekretariát AC Z. Vodrážková.

-hav-

Zprávy, informace, oznámení

Ministerstvo zahraničních věcí ČR vypisuje

konkurz

na pracovníky diplomatické služby
Očekáváme:

- státní občanství České republiky,
- trestní bezúhonnost,
- aktivní znalost dvou světových jazyků (A, F, N, Šp, R, Ar, Čín),
- základní znalost angličtiny podmínkou,
- ukončené vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu (do 30. 6. 1999),
- komunikativní, organizační a analytické schopnosti, kreativitu, smysl pro týmovou práci,
- fyzickou a psychickou způsobilost pro práci v zahraničí,
- základní znalost práce na počítači,
- věk do 32 let pro jarní termín a možnost nástupu k 1. 9. 1999,
- věk nad 32 let pro podzimní termín.

Nabízíme:

- šanci spoluvytvářet obraz České republiky v zahraničí výkonem diplomatické profese,
- samostatnou práci v oblasti mezinárodních vztahů,
- perspektivní dráhu kariérního diplomata v pražském ústředí i na zastupitelských úřadech,
- příležitost k dalšímu vzdělávání v rámci Diplomatické akademie, zahraničních stáží a jazykových kurzů.

Máte-li zájem o práci, která není jen zaměstnáním, ale celoživotním posláním, obraťte se laskavě s žádostí o další informace na doc. Vlastimila Fialu, Katedra politologie FF UP (tel. 563 3301), u něhož jsou k dispozici přihlášky (Ministerstvo zahraničních věcí přijímá vyplněné dotazníky do 17. 2. 1999).

-red-

Výběrové řízení

Nadace Český literární fond vypisuje výběrové řízení na

a) poskytnutí **příspěvků** na vydávání nekomerčních knižních titulů, periodik a realizaci kulturních projektů z oblastí krásné a překladové literatury, vědecké a odborné literatury, novinářství, divadla, rozhlasu, filmu, televize a zábavního umění (žádost je nutno předložit na formuláři, který je k dispozici v sídle nadace),

b) poskytnutí **stipendií** na vytvoření původních prací spadajících do výše uvedených oblastí.

Uzávěrka podání žádostí je 28. 2. 1999.

Bližší informace: Nadace Český literární fond, Pod Nuselskými schody 3, Praha 2, tel. 691 19 08, 691 13 62, fax: 691 13 75 (PhDr. Robová, Hájková, Kyliánová).

-red-

Bronzové medaile**J. Janského na PŘF UP**

Bronzovou medailí MUDr. Jana Janského oceňuje Český červený kříž desateronásobné dárce krve. Na zasedání Akademického senátu PŘF UP již tradičně předal děkan Přírodovědecké fakulty UP doc. J. Lasovský toto vyznamenaní studentu PŘF UP **Pavlu Adamovskému**. Při této příležitosti mu poděkoval za jeho lidský přístup, kterým reprezentuje Univerzitu Palackého na veřejnosti. Současně byly oceněnému předány i dárky odborové organizace a ČČK.

-red-

Cena Josefa Hlávky

Nadace Český literární fond společně s Nadáním Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových bude udělovat Cenu Josefa Hlávky za rok 1998.

Cena je udělována za původní knižní práci z oblasti vědecké a odborné literatury publikovanou v České republice v hodnoceném kalendářním roce, a to ve čtyřech oblastech:

- vědy společenské,
- vědy o neživé přírodě,
- vědy o živé přírodě,
- vědy lékařské.

Návrhy na ocenění (včetně 1 výtisku publikace) může zaslat každá právnická a fyzická osoba do 31. 1. 1999 na adresu Nadace Český literární fond, Pod Nuselskými schody 3, 120 00 Praha 2, tel. 691 19 08, 691 13 62, fax: 691 13 75 (vyřizuje H. Hájková).

O výsledcích bude veřejnost informována prostřednictvím sdělovacích prostředků.

-red-

Kalkulace ceny stravy pro zaměstnance LF UP

V souladu se zákonem č. 111/98 Sb. o vysokých školách byl dne 12. 1. 1999 stanoven příspěvek zaměstnavatele na stravu pro zaměstnance LF UP v maximální možné výši 55%, což činí 25,80 Kč na jedno jídlo. Jak pro Žurnál UP uvedl tajemník LF UP ing. J. Přidal, tento příspěvek zaměstnavatel nemůže poskytnout důchodcům, bývalým zaměstnancům, pro které se tak stává cena stravy v průměrné výši 47,- Kč nezajímavá a zároveň diskriminující ve srovnání s průměrnou cenou stravy 15,- Kč pro bývalé zaměstnance FN. Přes upozornění děkanky LF UP na poradách vedení FN na problémy, které mohou nastat po zavedení karetního systému výdeje stravy pro zaměstnance LF, a na nutnost vydat cenovou kalkulaci stravy pro zaměstnance LF pro stanovení výše příspěvku zaměstnavatele, byl prodej karet pro zaměstnance LF doprovázen nejasnostmi a výše příspěvku stanovena po dvou týdnech nejistot.

-red-

Ceny stravenek v univerzitní menze vzrostly

Od 1. 1. 1999 byla z rozhodnutí rektora UP zvýšena cena stravenky pro studenty UP v univerzitní menze ze 17,- Kč na 18,- Kč. V cenové kalkulaci jídla v rámci hlavní činnosti byl na návrh vedení SKaM zvýšen limit surovin o 1,- Kč, cenová kalkulace na jedno jídlo v rámci hlavní činnosti SKaM UP tedy činí 37,50 Kč.

Věřejná vysoká škola je oprávněna hradit režijní náklady na stravování studentů a přispívat svým zaměstnancům podle podmínek schválených v kolektivní smlouvě nebo stanovených ve vnitřním předpisu až do výše 55 % ceny jednoho hlavního jídla denně. Cenu stravenky si pro své zaměstnance stanoví jednotlivé organizační složky UP ve smlouvě o stravování.

Jak Žurnálu UP potvrdila ing. J. Tobolová, vedoucí ekonomického úseku SKaM, je toto opatření odrazem celkového růstu cen surovin.

-mav-

Stručně

Ve čtvrtek 17. 12. 1998 předal prorektor UP RNDr. J. Tillich stříbrnou medaili „Za zásluhy“ **MUDr. Dagmar Koukalové** při příležitosti jejího životního jubilea. * * *

Ve velké zasedací síni Rektorátu UP se 5. 1. 1999 sešli **zaměstnanci RUP a IC UP** s vedením univerzity, aby si popřáli do nového roku. * * *

Od 19. 1. do 20. 2. probíhá ve Středisku Britské rady v Olomouci výstava fotografií z Velké Británie s názvem **Photo competition: Pictures from Britain**, během níž mohou návštěvníci zvolit nejlepší snímek. Výsledky soutěže budou oznámeny do 27. 2. 1999.

-mav-

Ocenění studentů medicíny

Na zasedání Vědecké rady LF UP (10. 12.) byla slavnostně předána Cena děkanky LF UP a Cena Léčiv, a.s., Praha.

Cenu děkanky LF UP (po 2 000 Kč) získali:

- Markéta Vytrásová a Marcela Tkáčová, studentky 6. ročníku, za práci *Výskyt bakteriálních kmenů s nebezpečným rozsahem rezistence k antimikrobiálním preparátům ve Fakultní nemocnici v Olomouci* pod vedením MUDr. M. Koláře z Ústavu mikrobiologie.

- Lubomír Hrdlička a Petr Příbyl, studenti 6. ročníku, za práci *Lze určit rozsah infarktu myokardu podle elevace ST úseku a peaku aktivity kardiálněelektrických enzymů?* pod vedením doc. O. Weinbergové z III. interní kliniky.

- Jana Kotrčová, studentka 4. ročníku, za práci *Expresse Ki-67, Bax, PCNA, BCL-2 a detekce apoptózy ve strukturách placenty* pod vedením prof. V. Lichnovského z Ústavu histologie a embryologie.

Cenu a.s. Léčiva Praha (po 2 000 Kč s propagačním materiálem) obdrželi:

- Pavel Havelka, student 4. ročníku, za práci *Studium exprese PCNA a Ki-67 v základech jater lidských zárodků (kvalitativní a kvantitativní studie)* pod vedením prof. V. Lichnovského z Ústavu histologie a embryologie.

- Gabriela Naušová, Katarína Hauptvoglová, Bohdan Kousal a Mgr. Bibiana Škojecová, studenti 5. ročníku, za práci *Některé komplikace při laparoskopických výkonech* pod vedením MUDr. A. Grygy z II. chirurgické kliniky.

-red-

Nabídka rekreačních pobytů

Univerzita Palackého – Správa kolejí a menz nabízí za výhodných cenových podmínek rekreační pobyty ve středisku v Horním Údolí u Zlatých Hor. Zájemcům je k dispozici tělocvična, sauna, bar, klubovna, půjčovárna sportovního nářadí. V zimním období možnost sjezdového i terénního lyžování.

Pro zaměstnance UP a jejich rodinné příslušníky jsou výrazné slevy, pro ostatní zájemce ceny za ubytování s plnou penzí již od 257,- Kč/den.

Pobyt je vhodný pro alergiky a astmatiky, rodinnou rekreaci, pro kolektivy a organizované ubytování dětí školských zařízení.

Bližší informace poskytnete Ubytovací kancelář SKM UP, Šmeralova ul. 8, Olomouc, tel. 68/5226057.

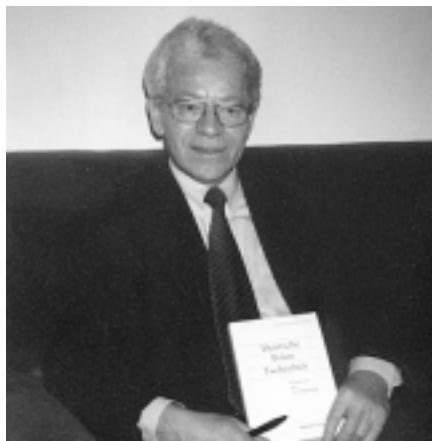
-stach-

Události

111. internistický den v Olomouci

Po více než 20 letech se 3. 12. 1998 uskutečnil v Olomouci pracovní den České a Slovenské internistické společnosti ve spolupráci s Českou a Slovenskou revmatologickou společností a Spolkem lékařů ČLS JEP v Olomouci. Organizací byla pověřena III. interní klinika LF UP a FN v Olomouci. Jednání se uskutečnilo v kongresovém centru hotelu Sidia za účasti více než 250 internistů z České a Slovenské republiky.

Trinationales Europa-project

V pondělí 4. 1. navštívil Katedru občanské výchovy PdF UP prof. Rudolf Wichard z Vysoké školy pedagogické ve Švábském Gmündu (NSR). Jak uvedl v krátkém rozhovoru pro Zurnál UP, hlavním cílem jeho setkání se zástupci PdF UP bylo projednání připravovaného symposia, které se v rámci projektu *Trinationales Europa-project* uskuteční na podzim t.r. na olomoucké pedagogické fakultě. Půjde v pořadí již o čtvrté ze setkání, která se v rámci uvedeného projektu uskutečnila od roku 1993 ve Slezském Kamení, Opolí a Krakově.

Cílem projektu, na němž spolupracují pracoviště univerzity v Opole, Krakově, Olomouci a Švábském Gmündu, je vytvořit do roku 2000 konkrétní modely vyučování, které by reflektovaly klíčové otázky soužití Němců, Čechů a Poláků včetně obecných evropských témat (multikulturní Evropa, soužití národních a etnických menšin, evropská federace apod.), a usilovat o jejich využití ve vyučování občanské výchovy na školách všech tří zúčastněných zemí. Společné úseky dějin by měly umožnit vytvoření „obrazu o těch druhých“ v duchu konečného smíření. Jedním z hlavních dosavadních výstupů projektu je sborník referátů a dokumentů *Deutsche, Polen, Tschechen (Chancen der Versöhnung)* z opolského symposia v roce 1996, kterého se zúčastnili také další dva představitelé projektu prof. A. Nossol (univerzita v Opolí) a prof. F. Mezihorák (UP Olomouc). Uspořádal jej prof. Wichard, který ve svém textu analyzuje zásadní konflikty mezi lidmi rozdílných etnických příslušností a popisuje cíle (zejména v oblasti vědecké spolupráce) a nutné kroky, které by vedly k trvalému smíření mezi Němci, Poláky a Čechy – aby byl „obraz nepřítelů“ prohlédnut a nahrazen dialogem na bázi oboustranné důvěry.

Jak dále prof. Wichard uvedl, projekt by měl být dokončen v roce 2000 prezentací výsledných modelů vyučování zástupcům učitelů občanské výchovy na školách v Německu, Polsku a České republice.

Text a foto -mav-

Programově byl den věnován *Aktualitám v revmatologii*, která podobně jako řada jiných lékařských oborů díky novým poznatkům prodělává bouřlivý rozvoj v oblasti etiopatogeneze, diagnostiky i léčby jednotlivých onemocnění. Shrnutí nových poznatků u nejzávažnějších revmatických onemocnění ve svých přednáškách předložili přední představitelé české a slovenské revmatologie, prof. Hrnčíř, prezident České revmatologické společnosti, pracovníci Revmatologického ústavu v Praze doc. Pavelka, prof. Dostál, doc. Hrba, z Výzkumného ústavu revmatických chorob v Piešťanech doc. Lukáč, doc. Mateička a doc. Rybář. Mezi přednášejícími v této části byli i pracovníci III. interní kliniky LF UP a FN v Olomouci: MUDr. Horák s přednáškou *Diagnostika a klasifikace systémového lupusu eritematodes a prim.* MUDr. Falťánek, který přednesl téma *Systémová sklerodermie, klinické aspekty a léčba*.

Odpolední blok byl věnován vývoji nových nesteroidních antirevmatik, léčbě osteoartrózy, dny a osteoporózy, která nerozlučně většinu revmatických chorob provází. O zájmu o přednesená témata svědčila i bohatá diskuse po každém bloku přednášek. Tým pracovníků III. interní kliniky LF UP a FN v Olomouci se spolu s koordinátorem dne přednostou kliniky prof. Študlou přípravy pracovního dne zhostil velmi dobře. Vzorová organizace a hladký průběh sklídily obdiv i slova uznání v závěrečném slově předsedy České internistické společnosti prof. K. Horkého, který prohlásil, že internisté, pokud k tomu budou mít příležitost, se budou do Olomouce vždy rádi vracet.

Doc. V. Horčíčka,
LF UP

Olomouc navštívila žijící legenda české medicíny – prof. MUDr. Severin Daum

Ve dnech 9. až 11. 12. 1998 se po mnoha letech vrátil do oblíbeného města svých mladých let prof. MUDr. Severin Daum, jeden z budovatelů poválečné moderní medicíny u nás i v jiných zemích Evropy.

Životní osudy prof. Dauma jsou jistě mimořádné. Dokresluje jeho vitalitu, neustálé překonávání překážek a prosazování nových myšlenek při zachování charakteru a vysokých mravních kvalit.

Narodil se v Roztokách u Prahy, kde jeho předkové z matčiny strany působili jako starostové obce. Po otcově linii jsou však jeho kořeny moravské, neboť jeho otec pocházel ze Strážnice na Moravě a byl prezidentem Československého patentního úřadu. V Roztokách se prof. Daum aktivně stýkal a na budovatelů kurtech také sportovně utkával s potomky rodiny Františka Palackého. Po smrti své matky se v 16 letech rozhodl, že bude lékařem. Když však maturoval na gymnáziu v Kralupech nad Vltavou, byly uzavřeny české vysoké školy, a proto nastoupil jako volontér na II. oddělení vnitřních nemocí Všeobecné nemocnice v Praze. Díky svému nezvykle hlubokému zaujetí pro medicínu byl uznáván lékaři a mohl čerpat z praktických zkušeností takových osobností, jako byl např. prof. Peřín. V r. 1945 začal konečně studovat lékařskou fakultu, ale již v r. 1948 byl akčním výběrem vysokých škol vyloučen ze studia pro aktivní činnost ve skautingu a pro své křesťanské a antibolševické postoje.

A právě ve smutných 50. letech se prof. Daum dostává do Olomouce, kde slouží ve zvláštní jednotce podobné PTP. Kromě účasti na nedělních bohoslužbách v chrámu sv. Mořici

Olomouc–Lille III: jak dál?

V prosinci byl učiněn další krok k obohacení již existující spolupráce mezi UP Olomouc a Univerzitou Charlede de Gaulla Lille III (Francie). Na pozvání prorektora Thomase Fräsera se jednání s francouzskými partnery v Lille zúčastnily prorektorka UP doc. L. Hornová, Mgr. J. Uvírová z Katedry romanistiky a ing. E. Francová z Kabinetu aplikované ekonomie FF UP. Spolupráce bude i nadále přednostně zaměřena na výuku odborných předmětů v rámci oboru *aplikovaná ekonomie–francouzský jazyk* a na výuku francouzské literatury. Poprvé se uskutěční reciproční výměny studentů v programu *Socrates*. Postupně by měly být rozšířeny i na další obory – konkrétně se jednalo o psychologii, historii, nederlandistiku, výtvarném umění. O bohatosti pracovního programu v Lille svědčí i počet francouzských kolegů, s nimiž jsme se oficiálně setkali: bylo jich šestadvacet! Prorektor Thomas Fräser s díky přijal nabídku paní prorektorky Hornové k návštěvě Olomouce.

J. Uvírová,
FF UP

O homeopatii s prof. Heřtem

Bezmála dvě a půl hodiny trvalo setkání asi padesáti studentů LF UP s prof. J. Heřtem, který 15. 12. 1998 přednášel v prostorách teoretických ústavů LF UP o homeopatii a principech alternativní a vědecké medicíny. Většinu času zabrala diskuse o placebovém efektu, právní odpovědnosti léčitelů, o interpretaci publikovaných výsledků atd. Zdařilou podvečerní akci připravil Spolek mediků UP.

-mh-

Z vědeckých pracovišť UP**Analýza mutací u tuberózní sklerózy**

Kromě pracovišť sdružených v Centru molekulární biologie a medicíny UP (ŽUP č. 7 a 8) jsou na naší univerzitě a ve Fakultní nemocnici Olomouc ještě další pracoviště, která využívají molekulárně biologických metod ve výzkumu a diagnostice s mezinárodně uznávanými výsledky. Náleží k nim i Ústav lékařské genetiky a fetální medicíny LF UP (přednosta prof. MUDr. J. Šantavý, CSc.). Součástí ústavu je DNA laboratoř, jejíž vedoucí RNDr. Radek Vrtěl přibližuje svou výzkumnou problematiku našim čtenářům:

V roce 1998 jsme na našem oddělení dokončili práci na grantovém úkolu „Analýza mutací u komplexu tuberózní sklerózy“. Tento projekt vznikl ve spolupráci s oddělením klinické genetiky na Erasmusově univerzitě v Rotterdamu, kde jsem byl na dlouhodobé stáži. Cílem projektu je pomoc pacientům a rodinám s výskytem tuberózní sklerózy a objasnění některých aspektů tohoto onemocnění.

Tuberózní skleróza (TSC) je autozomálně dominantní neurokutánní onemocnění, někteří autoři odhadují její frekvenci vyšší než 1 : 10 000. Choroba je charakterizovaná vznikem hamartomů¹, postihujících četné orgánové systémy, nejčastěji kůži, mozek, ledviny a srdce. Klinický obraz jednotlivých pacientů je velmi variabilní. Za onemocnění je zodpovědná porucha (mutace) na jednom ze dvou genů (TSC1 a TSC2). Oba zodpovědné geny již byly klonovány – gen TSC1 leží na chromozomu 9q34, gen TSC2 leží na 16p13.3², což umožnilo přímou mutační analýzu u pacientů s TSC.

U cca 5–10% TSC2 případů očekáváme větší delece³ a přestavby DNA, které vyšetřujeme metodou Southernovy hybridizace. Další pacienty testujeme na přítomnost bodových mutací pomocí SSCP a sekvenování⁴.

V české populaci je výskyt případů tuberózní sklerózy s nejvyšší pravděpodobností podhodnocen. Svědčí o tom nepřímo skutečnost, že na naše pracoviště nebylo ze spolupracujících center odesláno

působnosti na celou pneumologii (plicní funkce, alergologie, bronchoskopie, sarkoidóza, plicní karcinom aj.) a pracuje na plicní klinice Lékařské fakulty Technické univerzity v Mnichově. V r. 1972 se habilituje, v r. 1973 získává profesuru, vede toto přední německé pneumologické pracoviště a dotváří moderní německou pneumologii. V té době působí také jako hostující profesor na řadě jiných zahraničních fakult. Teprve r. 1991 byl jmenován také profesorem 1. lékařské fakulty Karlovy univerzity, se kterou nyní intenzivně spolupracuje. V rámci 650. výročí založení UK byl organizátorem a předsedou mezinárodního symposia „University and its students“.

Při své návštěvě Olomouce prošel prof. Daum místa, ke kterým ho vážou osobní vzpomínky a pomodlil se v chrámu sv. Mořice. Ve svých úctyhodných 75 letech obdivuhodně neúnavně a zcela věcně diskutoval na Vědecké radě LF UP jako člen jedné z habilitačních komisí. Setkal se s představiteli Univerzity Palackého i olomouckého arcibiskupství a přemýšlel o možnostech zapojení naší univerzity do mezinárodních akcí, které organizuje. Prohlédl si také bronchologické pracoviště plicní kliniky a zavzpomínal, jak v Mnichově získal první videobronchoskop, ale také jak často se setkával s mladými pacienty s nevléčitelnou plicní fibrózou.

Neutuchající elán prof. Dauma se projevil v mnohých úvahách a podnětech pro další rozvoj univerzity a města i v přání přednášet studentům. Nejen proto přislíbil, že se do Olomouce ještě rád vrátí.

Prof. V. Kolek,
LF UP

tolik pacientů, kolik by jich podle statistických předpokladů ve spádových oblastech mělo být. K analýze nám byli odesláni především pacienti s postižením mozku, srdce, případně ledvin. Ne u všech případů TSC je však některý z uvedených orgánů postižen. Takto část nositelů defektního genu není podchycena. Přířímým důkazem je situace v jedné z vyšetřených rodin, kde před zahájením DNA analýzy byla diagnóza TSC vyslovena pouze u jedné pacientky, přitom porucha DNA byla odhalena u 10 osob.

DNA analýza TSC mutací je vhodně indikovat v takovýchto rodinách s vícečetným výskytem nemoci za účelem podchycení jedinců s rizikem přítomnosti defektního genu. Identifikace mutace v TSC rodině zlepší genetickou konzultaci a umožní presymptomatickou diagnostiku⁵. Mohou být odhaleny osoby, které nebyly zachyceny předchozími vyšetřeními a přesto nesou mutaci. Tito jedinci mají rovněž 50% riziko postižení dětí⁶.

Při DNA vyšetřeních v rodinách s odhalenou mutací jsme prokázali extrémní variabilitu klinických příznaků, kde tatáž kauzální mutace je ve svém fenotypovém projevu patrně ovlivňována genovým pozadím⁷ v genomech jednotlivých osob. Dílčí výsledky byly opakovaně předneseny na našich i zahraničních konferencích a jsou shrnuty v publikacích:

Výsledky vědeckého výzkumu za rok 1998

Šest hodin trvalo oponentní řízení (10. 12.) sedmi projektů programu MŠMT Posílení výzkumu na vysokých školách. Šlo o průběžnou kontrolu výsledků dosažených v roce 1998 sedmi řešitelskými týmy.

Z jednání jsme si poznamenali některé údaje:

Centrum analytické chemie molekulárních struktur (odpovědný řešitel prof. V. Šimánek): 13 původních vědeckých publikací v zahraničí, dvě v České republice, 21 sdělení na mezinárodních konferencích, jeden patent.

Kabinet pro studium dějin středověku a renesance (prof. P. Floss): 2 publikace v České republice, jedna v zahraničí a tři v přípravě pro rok 1999.

Centrum podpory zdraví a pohybové aktivity (prof. F. Vaverka): 32 publikací včetně sborníkových abstraktů, z toho 5 v zahraničí, 60 sdělení na konferencích v ČR a v zahraničí, 18 doktorandů, 16 rozpracovaných doktorských dizertací.

Centrum molekulární biologie a medicíny (prof. J. Kovařík): 21 publikací v zahraničních časopisech, 42 sdělení na konferencích, z toho 25 v zahraničí, 24 doktorandů, spolupráce s 25 zahraničními pracovišti.

Výzkumné projekty s grantovými podporami na Katedře historie FF UP Olomouc

Leden je měsíc, kdy je dokončováno vyhodnocování výsledků a skládání účtů z grantových projektů. Zamyšlení v podobě obav, kam přicházejí grantové prostředky a zda bylo dosaženo nějakého reálného a užitečného výsledku, vyjádřených v Žurnálu číslo 9, s. 2 prof. M. Hejtmánkem, dal podnět pracovníkům Katedry historie FF UP v Olomouci, kde je realizováno několik výzkumných projektů podporovaných různými typy grantových prostředků, k postupnému aspoň stručnému zveřejňování konkrétních pracovních výsledků také mezi širší a ne pouze úzce odbornou historickou veřejnost.

Výzkumný projekt FF UP Olomouc na rok 1998 „Ženy ve společnosti první Československé republiky 1918–1938“. Řešitel: PhDr.

Verhoef, S., Vrtěl, R. et al.: Somatic mosaicism and clinical variation in tuberous sclerosis complex. *Lancet* (1995), 345, 202.

Vrtěl, R., Verhoef, S. et al.: A. Diagnosis of tuberous sclerosis in a family not fulfilling the clinical diagnostic criteria by detection of a point mutation in the TSC2 gene. *J. Med. Genet* (1996), 33, 47–51.

Verhoef, S., Vrtěl, R. et al.: Recurrent mutation 4882delTT in the GAP-related domain of the tuberous sclerosis gene. *Human Mutation* (zařazeno do roku 1998).

Vysvětlivky:

- 1) Útvary podobné nádorům.
- 2) q – delší, p – kratší raménko chromozomu, následuje číslo proužku na chromozomu.
- 3) Delece – ztráta, absence nukleotidů v DNA.
- 4) Tyto metody umožňují stanovit jemnou strukturu genu a určit její změny na úrovni nukleotidů.
- 5) Před vznikem prvních klinických příznaků.
- 6) Protože polovina jejich pohlavních buněk obsahuje gen „chorobný“ pro TSC, polovina gen „zdravý“.
- 7) Genové pozadí – desítky ostatních genů na 46 lidských chromozomech.

-mh-

Centrum pro srovnávací kulturní studia (prof. J. Jařab): 17 časopiseckých publikací, 42 přednášek na konferencích, 2 rozhlasové pořady.

Vlnové částicové vlastnosti světla (prof. J. Peřina): 26 publikací v zahraničních časopisech, 2 v ČR, jedna monografie, 13 přednášek na zahraničních konferencích 3 v ČR.

Ornitologické centrum (doc. S. Bureš): 8 publikací v zahraničních časopisech, 2 v ČR, 4 sdělení na zahraničních konferencích, 2 v ČR.

Publikace v zahraničí znamená u přírodovědných oborů práci otištěnou v recenzovaných časopisech s impaktním faktorem. Hodnotitelská komise ve složení prof. MUDr. P. Bravený, CSc. – předseda (MÚ Brno), prof. RNDr. K. Lenhart, DrSc., doc. RNDr. M. Hrabovský, DrSc., doc. PhDr. J. Schulz, CSc., RNDr. J. Tillich, CSc., prof. RNDr. M. Hejtmánek, DrSc., prof. RNDr. S. Komenda, DrSc., potvrdila u všech projektů účelné čerpání finančních prostředků a doporučila, aby práce na projektech pokračovaly v roce 1999 podle smlouvy. Okonkrétní naplní a výsledcích některých projektů jsme informovali v předcházejících číslech Žurnálu UP v rubrice *Z vědeckých pracovišť UP*.

-mh-

Jana Burešová, CSc., Katedra historie FF UP.

Grantová podpora pro mé výzkumné téma mi umožnila rozšířit a prohloubit studium daného problému, kterým jsem se začala zabývat v roce 1996 v podobě dílčí sondy zaměřené na společensko-politické postavení a aktivitu katolíky orientovaných žen v rámci široce koncipovaného mezinárodního projektu *Politický katolicismus v nástupnických státech rakousko-uherské monarchie v letech 1918–1938* za účasti desítky řešitelů vedených prof. M. Traplem. Díky grantové podpoře FF UP v roce 1997 jsem provedla zevrubný výzkum, dokumentaci, analýzu a zhodnocení postavení a společensko-politické aktivity katolíky žen v době první

Dokončení na str. 6

Dokončení ze str. 6

ČSR. V roce 1998 jsem historický výzkum rozšířila na liberálně založené ženské společenské organizace a spolky, jejich naplnění, smysl a výsledky společensko-politického snažení. Téma bylo zasazeno do společenské situace dané doby, provedeno srovnání v čase a také v mezinárodním kontextu.

Historické téma *Ženy ve společnosti první ČSR* nebylo dosud českými historiky samostatně a v podstatě ani okrajově zkoumáno. Vzhledem k tomu, že historickému výzkumu postavení žen ve společnosti je historie v jiných státech, především v západní Evropě a v USA, věnována systematická pozornost už řadu let (ale v posledních letech např. i v Polsku), jeví se mnou prováděný výzkum v podmínkách ČR jako žádoucí. Potvrzením současného celostátního zájmu v oboru historie o systematický výzkum daného tématu bylo přijetí a zařazení referátu *Společensko-politická aktivita a veřejná činnost žen v době první Československé republiky* na mezinárodní vědecké konferenci *Československo 1918–1938*, pořádané v Praze 3. – 4. 10. 1998. Historickým ústavem AV ČR. Studie na dané téma byla přijata k publikaci ve sborníku připraveném pod vedením prof. J. Valenty z Historického ústavu AV ČR na začátek roku 1999. Realizace dané studie byla hlavním cílem grantového projektu. Další publikační výstupy v podobě dílčích studií jsou připraveny k tisku: *Úloha katolických ženských organizací při Československé straně lidové v ČR v letech 1918–1938* (sborník Studia Historica Nitriensia VI. 1998, Univerzita K. Filozofa v Nitře), *Postavení žen ve společnosti v první polovině 20. století a postoj T. G. Masaryka k dané realitě* (sborník z konference pořádané Muzeem T. G. Masaryka v Hodoníně v listopadu 1998), *Počátky veřejné a společensko-politické aktivity liberálně založených žen na Moravě* (ACTA UPO, Historica 27, 1998).

Na základě provedeného studia archivních pramenů v Moravském zemském archivu v Brně, ve Státním ústředním archivu v Praze, v Památkovém národním písemnictví v Praze, dobových tištěných pramenů, novin, časopisů a dalších materiálů, jejich rozboru a zhodnocení, byl o další dílčí aspekt doplněn obraz doby a atmosféry první Československé republiky.

Připravené studie odpovídají na otázky: 1) Jak vypadala společenská aktivita žen hlavních politických proudů v první ČSR? Aktivita liberálně založených ženských spolků a organizací (politicky hlavně národně demokratické a národně socialistické) byla vysoká, velmi propracovaná, dobře organizovaná a vzájemně propojená v rámci státu a také pevně mezinárodní. Další vysoce společensky aktivní skupinou byly katolicky orientované ženy v rámci Československé strany lidové. 2) Jak byla společnost vnímána politická a veřejná aktivita žen v době první ČSR, tedy bezprostředně po získání volebního práva žen ústavou z roku 1920 a po dalším umožnění vyjadřovat se a zasahovat do veřejného a politického života. Dokládám jednak podporu žen v jejich snahách, jednak odsuzování a ztěžování jejich snah. 3) Co přinesly ženské společenské aktivity pro celkový politický a společenský život v době první ČSR? Na základě zkoumání pramenového materiálu dokládám, že ženská aktivita v době první ČSR, která v dalším vývoji po celé 20. století neměla obdoby co do rozsahu, organizovanosti, pestrosti a opravdového zájmu o věc, ovlivnila a napomohla především řešení sociálních a charitativních problémů, byla zaměřena na oblast školství, zdravotnictví, kultury a také na právní otázky. Ženy jevíly zájem i o dění mezinárodně politické, podporovaly a přispívaly k protivačným, odzbrojovacím a mírovým iniciativám dané doby.

V současné době pracuji na shrnující a zároveň prohlubující a rozšiřující historické studii na dané téma.

PhDr. J. Burešová, FF UP

Na aktuální téma

SUS neprodukovala studentský život

V souvislosti s ukončením činnosti Stavovské unie studentů UP jsme požádali o rozhovor Martina Horvátha, studenta FF UP, který byl v posledním období existence SUS na UP jejím prezidentem:

Jaké byly důvody, které vedly k zániku Stavovské unie studentů UP?

Při kontrole, kterou prováděl finanční úřad, bylo zjištěno chybné vedení účtové osnovy v období od roku 1992 do roku 1998. Pokud to správně chápou, základní chyba byla v tom, že účtová osnova, která byla vedena SÚS, byla klasickým firemním účetnictvím, v jehož rámci lze získové a ztrátové činnosti před odvedením daní odečíst – ztrátu odečtu od zisku a tento celkový zisk teprve zdán. Kdežto u organizací typu občanské sdružení, kterým je i SÚS, se nejdříve musí zdánit získové činnosti, což byly např. pronájmy, a teprve z tohoto zisku se může dotovat provoz ostatních zařízení – U-klubu apod. Doplatek, kterým by měl být dorovnán rozdíl v předkládaném účetnictví, by měl činit asi 900 tisíc plus penále.

Jak dlouho trvalo období vaší funkce prezidenta SUS?

Do rady SUS jsem se dostal v březnu minulého roku, prezidentem jsem byl zvolen před začátkem loňských prázdnin. Mé prezidentsvítko skončilo 10. 11., protože skončil můj mandát v AS FF UP. Za normálních okolností by byly požádány studentské komory fakult, aby delegovaly své zástupce (ne všechny fakulty v dřívějších letech této možnosti ovšem využívaly). Do toho přišly úmy finanční problémy a tehdejší rada SUS rozhodla, že jediným východiskem ze stávající situace je utlumení činnosti SUS.

Jde o definitivní rozhodnutí, že SUS končí nebo je nějaká alespoň teoretická možnost, že by její činnost mohla být obnovena?

Strukturu organizace tvoří sněm studentů a rada SUS, která je výkonným orgánem a skládá se ze zástupců studentů sedmi akademických senátů fakult, ze zástupce Akademického senátu UP a Správy kolejí a menz. Rada SUS si volí svého prezidenta. Další důležitou osobou je manažer, který de facto řídil každodenní chod a činnost SUS. V tuto chvíli není prezident ani rada ani zaměstnanci. Kádyby fakultní senáty delegovaly sedm senátorů a dva další, byl by samozřejmě naplněn statut organizace a mohla by fungovat dál. Momentálně ovšem nevyvíjí činnost. Svojm způsobem by se dala obnovit, ale pochybuji, že by někdo chtěl obnovovat organizaci, která bude mít už na počátku přes milion dluhů.

Víte už, či je konkrétní zodpovědnost za vzniklou situaci a jak bude onen dluh uhrazen?

Je otázka, na koho bude dluh převeden. Zatím jedna z variant je – po poradě s právníkem univerzity – že v obdobných typech organizací se jejich ztráta rozpočítává na všechny její členy. Což v tomto případě představuje všechny studenty Univerzity Palackého od roku 1992. Což je ovšem hodně bizarní představa...

Všichni studenti UP jsou automaticky členové SUS, ať se k ní hlásí, nebo ne?

Ano.

Vědí to vůbec?

Pravděpodobně ne. Ale odpovídá to statutům SUS, který byl registrován na Ministerstvu vnitra.

Pohledávky bude tedy řešit finanční úřad a uří také, jakým způsobem bude dluh uhrazen?

Pravděpodobně.

Jaký z toho máte pocit?

V podstatě jsem byl prezidentem SUS, který měl ukončit její činnost. Netroufnu si označit konkrétní viníky špatného hospodaření, protože jednotliví lidé se ve funkcích často v průběhu doby měnili.

Jak často?

Podle stanov SUS musí být nový prezident volen jednou za dva roky.

Z čeho žila SUS?

Měla – v dřívějších letech, nikoli už minulý rok – např. v pronájmu za symbolickou cenu od UP prostory Studentcentra, tedy především kavárny, kterou dále pronajímala jiným organizacím – z těchto prostředků právě částečně dofinancovala činnost U-klubu.

Můžete zrekapitulovat vývoj SUS od jejího vzniku?

Těžko – v roce 1990 jsem byl studentem druhého ročníku gymnázia. Obecně se dá ale říci, že primárně byl provoz U-klubu, nabídka brigád, kopírovací aj. služby. SUS také sloužila jako hlavička pro některé studentské skupiny, které např. vydávaly časopis a potřebovaly mít IČO, na které by byly převedeny finanční prostředky. Dále – třeba v období volby rektora UP byla SUS určitým, možná jediným fórem, kde se setkávali studentské zástupci většiny fakult, kde mohli diskutovat o kandidátech...

Měl jste čas zaregistrovat míru zájmu studentů o činnost SUS?

Svojm způsobem U-klub pracoval, nabídka brigád také fungovala, takže minimálně tyto dvě složky byly využívány.

Studenti tedy přijdou především o výhodný pronájem U-klubu?

Podářilo se nám domluvit se SkaM, která U-klub pronajala panu Friedlovi, že provoz U-klubu bude pokračovat ve stejném duchu jako dosud. Tzn., že studenti budou moci jeho prostory využívat za pronájem sálu cca 1000 Kč.

Jak hodnotíte fakt, že studenti UP budou bez SUS?

Jsem rád, že se alespoň podařilo udržet fungování U-klubu v dosavadní podobě. Většina studentských aktivit však vychází zezdola, od malých skupin, které se podle mého názoru dokáží prosadit samy, v konkrétní činnosti samotné. Např. časopis *Vodopád* původně vycházel pod hlavičkou SUS, vinou jejich problémů si samozřejmě musel sehnat jiné zprostředkovatele a našel je – a vychází dál. Nebo lidé, kteří se podílejí na provozu U-klubu – ti tam budou působit dál. Nemyslím si, že by tahle organizace nějak produkovala studentský život, to ani nebyl hlavní důvod její existence a nikdy to nedělala – ten přichází odjinud. Spíš jsem měl pocit, že SUS vznikla v porevoluční době, kdy ta byla určitá skupina studentů, která odešla, a organizace zůstala – a svojm způsobem jen setrvačností fungovala dál. Chyběl duch, který ji budoval.

Myslíte si, že SUS neměla možnost např. ovlivňovat řízení školy a podobně?

Pozitivní bylo umožnění určitého diskusního fóra mezi zástupci studentů – tato komunikace asi bude chybět, ale nevím, jak ji teď nahradit.

Děkuji za rozhovor.

V. Mazochová

Kdo uhradí vzniklý dluh?

Jak Žurnálu UP sdělil JUDr. L. Antonů, v případech, kdy dojde k zániku organizace (např. občanského sdružení jako je SUS), je obvyklý následující postup:

Organizace vstoupí do likvidace, v jejímž rámci je inventarizován veškerý její majetek, včetně pohledávek a závazků. Likvidátor se pokusí uspokojit z tohoto majetku všechny věřitele. Pokud se mu to nepodaří, odpovídají za zbytek dluhu členové organizace v rozsahu předpokládaném stanovami a obecně platnými právními předpisy. Pro stanovení odpovědnosti konkrétních osob za dluhy dané organizace je nutno prokázat existenci jejich členství a pokud se toto neprokáže (nutno doložit výslovný souhlas s členstvím), nelze vůči nim tento nárok uplatnit a dluh vymáhat.

-red-

Na aktuální téma**Bez SUS se obejdou i na některých jiných vysokých školách**

V souvislosti se zánikem Stavovské unie studentů Univerzity Palackého jsme se zajímali, jak SUS fungují jinde.

SUS Ostravské univerzity je otevřená všem studentům, kteří chtějí pořádat různé akce, provozovat službu pro studenty, mají nápady, ale scházejí jim kontakty, a pro všechny ostatní, kteří se nechťejí jen učit..., píše se na titulní straně WWW stránek SUS OU. Představitel Stavovské unie studentů Ostravské univerzity informují na svých WWW stránkách o zmrtvýchvstání SUS OU. Potvrzují to i slova Mgr. Š. Ševčíkové, kancléřky Ostravské univerzity: *Naše unie funguje a zdá se, že od května 1998 dokonce nabírá dech. Prezidium SUS OU si klade za cíl prosazovat zájmy a názory studentů, podporovat jejich mimostudijní zájmovou činnost a vyvíjet další aktivity na pomoc studentům. K náplni práce patří podpora kulturních aktivit (koncerty, amatérské divadlo), sportovních akcí, podpora různých diskusních klubů a přednášek. Na WWW stránkách SUS OU získáte také informaci o kontaktním místu unie, ke kterému mohou posluchači směřovat i své námity, požadavky či nápady. J. Przewczek, viceprezident SUS OU pro akademické záležitosti informoval redakci Žurnálu UP o celkové situaci SUS OU: *Myslím si, že oproti Univerzitě Palackého, která je několikrát větší, star-**

ší, a tudíž i známější, je Ostravská univerzita i po osmi letech své existence stále v určitých směrech handicapována. Studentský život je v Ostravě (oproti Praze a Brnu) ještě pořít kamenný, a to je asi hlavní důvod existence SUS OU. Na začátku tohoto semestru vypracovalo prezidium program, který je rozdělen do dvou částí. První obsahuje úkoly, které jsme si předsevzali splnit v průběhu akademického roku 1998/99, druhá část se týká dlouhodobých úkolů.

Redakci Žurnálu UP se podařilo také získat **Zprávu o činnosti Stavovské unie studentů Západočeské univerzity**, a to pro akademický rok 1998/99. SUS ZČU má statut občanského sdružení, svou činnost si financuje vlastními aktivitami, za podpory vedení ZČU. Tamější SUS byla uznána jako oficiální partner města Plzně a spolupracuje s magistrátem na řadě společných projektů. L. Krásný, prezident SUS ZČU ve *Zprávě o činnosti* uvádí aktivity, jimiž se SUS ZČU zabývá v letošním akademickém roce. Za zmínku stojí např. Majáles (v roce 1999 bude výroční 10. Majáles – za dobu existence se vypracoval na největší studentskou akci ve střední Evropě, v roce 1997 se druhou největší kulturní jednodenní akcí v Plzni stal „Nekonečný vejet“, který byl vyvrcholením Majálesu – přitomno bylo téměř 15 tisíc lidí), Oslavy 17. listopadu (na tuto akci SUS obdržela grant od města Plzně), Alternativní ubytování (v letošním roce SUS sehnala a studentům nabídla více než 650 lůžek mimo koleje), besedy, Reprezentační ples ZČU (SUS zajišťuje již tradičně kompletní program a předprodej vstupenek), Memoriál Z. Lezáka (první pacient u nás s transplantovanou kostní dřeví) – výlet na kolech pro všechny věkové kategorie a benefiční koncert, Pochod na Radyni (první sobota v novém roce – jednodenní akce), Zimáles – zimní varianta studentských slavností, SUS organizuje také různé zaměřené besedy atd. Plzeňská Stavovská unie studentů mj. zajišťuje levné kopírování, tisk letáků, plakátů, grafické práce (tvorba vizitek, tisopisů), zprostředkovává brigády a vede databázi brigádníků, dále zajišťuje předprodej vstupenek na různé kulturní akce a zájezdy, zajišťuje prodej propagačních předmětů ZČU, pořádá koncerty amatérských studentských skupin... Jak dále ve zprávě L. Krásný uvádí, pod „ochrannými křídly“ SUS ZČU působí i některá amatérská divadla. Za zmínku stojí také jejich

spolupráce při přípravě Akademického mistrovství světa ve squash. Sportovní sekce SUS podporuje jak organizačně, tak materiálně různé utkání a turnaje, tradičně je organizován šachový turnaj. Do budoucna bychom velmi neradi omezovali služby a servis, který studentům poskytujeme. Ano, dá se dělat ještě více. Např. chtěli bychom se více zaměřit na sportovní pole a projekty vzájemné spolupráce univerzit, škol i měst (hlavně mezinárodních). Máme potenciál pořádat daleko větší množství kulturních akcí nebo se alespoň na jejich přípravě podílet. Je samozřejmé, že tuto činnost můžeme ovšem provozovat pouze za laskavé podpory rektora a celého vedení Západočeské univerzity, uvedl L. Krásný.

Internetová stránka **SUS Vysoké školy báňské v Ostravě** informuje, že hlavní náplní činnosti tamější stavovské unie je organizovat různé akce, a to za účelem zkvalitnění podmínek pro studium, příměšného strávení volného času, hledání zaměstnání po absolvování univerzity. Najdete tu také kontakty na pracoviště unie (Infocentrum, Informátor – pravidelný měsíčník, Rádio Kolej – studentské rádio ap.) Ke konkrétním aktivitám unie lze zařadit např. Majáles, Velký ples SUS, taneční kurzy, konverzační kurzy angličtiny, SUS organizuje také fotbalové utkání (vedení školy proti studentům) atd. Zmíněná studentská organizace také provozuje dva specializované obchody s papírnickým zbožím, součástí každého je kopírovací služba. Studenti zajišťují i tisk diplomových prací.

Tiskové odd. **Karlovy univerzity** potvrdilo pouze existenci studentských spolků, které vznikají na jednotlivých fakultách a jejichž členy jsou posluchači dané fakulty. Studentskou organizací, která by zajišťovala, koordinovala studentské aktivity však tiskové oddělení nezaznamenalo. Uvedené sdělení potvrdil také místopředseda AS UK D. Tonzar: *Na UK neexistuje SUS, neboť její činnost prakticky nahrazují jednotlivé fakultní senáty. Na úrovni univerzity pracuje Akademický senát a v něm jednotliví zástupci studentů. Prozatím se, předešlím po špatných zkušenostech s SUS z let 1993–1995 od této organizace ustoupilo. Vcelku shodné informace o neexistenci SUS vyplývají i z telefonních hovorů s tiskovým mluvčím **Slezské univerzity v Opavě** F. Koudelkou a zástupkyní oddělení public relations **Masarykovy Univerzity v Brně** M. Kratochvílovou.*

M. Poláková

Co na to studenti UP?

Má studentská organizace smysl? Myslíte si, že studenti její neexistenci nějak pocítí? Je vůbec potřebná? Na tyto otázky nám odpověděli někteří studenti UP:

Dobře fungující studentská organizace svůj smysl určitě má. Na Lékařské fakultě UP pracuje Spolek mediců, který pro studenty připravuje a zajišťuje celou řadu zajímavých věcí. Jedná se např. o vydávání studentského časopisu HAD, organizaci společenských akcí (ples), koordinaci Studentské vědecké odborné činnosti, zajišťování zahraničních stáží, pomoc studentům při řešení nejrůznějších problémů se studiem spojených...

Stavovská unie studentů mne osobně, jakožto studentovi lékařské fakulty, podobné možnosti neposkytovala. Organizace, která by koordinovala studentské dění mezi jednotlivými fakultami by ale potřebná byla.

P. Jindra, LF UP

Studentské spolky, ať už odborné nebo všeobecné – jako byla SUS – mohou mít svůj význam, musí ale splňovat několik základních podmínek. Měl by být alespoň v obrysech stanoven a všem spolkům znám jejich účel, smysl, i když samozřejmě stejně jako každý jednotlivec se i takové organizace vyvíjely a musí vyvíjet. K tomu je ale většinou potřeba nějaký (ná)tlak – a vzhledem k tomu, že studenti apriori odmítají komandování shora, musí jít o tlak zespodu, od nich samotných. Tohle SUS nesplňovala. Členství v ní nebylo dobrovolné a už vůbec ne aktivní, takže velmi brzy ustrnula na zprostředkovávání brigád a kopírování a vinou nešťastnějšího hospodaření s prostorami ztratila kredit i u vedení UP. Členem takového spolku být nechci, děkuji, a proto mi SUS chybět nebude. Ale neuzavírám se proti samotné myšlence nějaké studentské organizace. Jen by musela vyvíjet větší aktivitu a hlavně by musela být chtěná studentskou většinou.

V. P. Polách, FF UP

Zánik studentské organizace se mne nedotkne ani vzdáleně, neb jsem do této chvíle znala jen její název. Neměla jsem tušení ani o její činnosti, ani o výhodách vyplývajících ze členství.

K. Veselá, CMTF UP

Připravila M. Poláková

O současnosti a budoucnosti U-klubu

Deset let jsem žil ve studentském prostředí a i nadále bych se rád angažoval ve stejném duchu, říká L. Friedl, bývalý dramaturg, zaměstnanec Stavovské unie studentů, nyní provozovatel olomouckého U-klubu. Dramaturgie klubu, který je v současné době téměř jediným místem, kde lze pořádat koncerty malých hudebních žánrů, bude i v příštím období stejná. Ovšem nemuselo tomu tak být. O studentský klub se zajímali i místní podnikatelé a jak L. Friedl Žurnálu UP sdělil, bez podpory vedení UP by zde v příštích týdnech mohla vzniknout např. hala pro bowling či tenis.

*Nové řešení, které vyvstalo se zánikem SUS, považuje Friedl za šťastnější, v budoucnosti studentské organizace však tolik optimismu již nevidí. *Jsem zde už nějakou rádku let a domnívám se, že náboj studentské organizace, který bylo vidět po revoluci, dávno zmizel. Konečniců vedení UP mělo často problém vůbec se se zástupci SUS spojit. Stavovská unie studentů byla v posledních letech totiž předešlím organizací, která se snažila zajišťovat brigády. Svým způsobem je samozřejmě škoda, že v tuto chvíli zde neexistuje**

*žádná studentská organizace s celouniverzitní působností, která by byla i jakýmsi partnerem vedení UP. Je ovšem otázkou, zdali je o takovou organizaci mezi studenty vůbec zájem, řekl Žurnálu UP nový šéf klubu, který vzápětí dodal: *Rád bych ale zdůraznil, že změna, která zasáhla klub jako takový, se posluchačů UP nedotkne. Akce studentů rád přivítám a troufám si říci, že podmínky se měnit nebudou (pronájem se pohyboval ve výši od 500 do 2 000 Kč, vždy záleželo na komerčnosti akce). U-klub byl vždy klubem studentským a na tom nechci nic měnit.**

Ikdyž hovoříme o U-klubu v souvislosti se studenty, je podstatné říci, že jeho dveře by se a nadále budou otevřeny i nestudentské veřejnosti. Klubovou činnost podporuje totiž nejen vedení Univerzity Palackého, ale také město Olomouc (na koncertní aktivity obdržela loni SUS zhruba 60 tis. Kč.) Provozování klubové činnosti ale není tak lukrativní, jak by si někdo představoval. Po celou dobu mého působení se zde angažovali studenti, od čehož bych také nerad upouštěl. Jejich aktivní přítomnost totiž zachovává studentský duch klubu, doplnil závěrem L. Friedl.

M. Poláková

Diskuse, názory, ohlasy

Vážení přátelé,

chtěl bych reagovat na článek „Koleje a menzy mají nového majitele“ (MF Dnes – příloha Střední Morava ze dne 7. 1. 1999, str. 2). Pokud nedošlo ke zkresení některých výroků redakční úpravou, pokládám vyjádření rektora UP Lubomíra Dvořáka za odposlechnuté fráze, které v daném kontextu postrádají jakýkoliv smysl.

Rektor UP uvádí: „Proč by měli například dostávat peníze na ubytování například studenti z Olomouce?“ Otázka by spíše měla znít: „Proč by měli být státní dotací na bydlení zvýhodňováni pouze studenti, na které se dostane ubytování na kolejích? Proč by ostatní studenti, bydlící z nutnosti v pronajatých bytech a pokojích, měli platit (v Olomouci díky poptávce značně nadsazené) tržní ceny? Proč by studenti z Olomouce a okolí měli být ve svých 20 a více letech odkázáni na bydlení u rodičů?“ Totéž platí o menzách. Proč by neměli všichni studenti dostat možnost rozhodnout se, jak naloží se státní dotací na stravování? Opět je zvýhodněna jen skupina, která využívá monopolních služeb menzy. Požadavky na zrovnoprávnění studentů formou dotace na ubytování a stravování pro všechny se pravidelně objevují téměř 10 let a pochybuji, že o argumentech, které je podporují, rektor UP nic neví.

Dále se píše: „Navíc by se mohl stát, že by většina studentů bydlela u babiček v Chebu nebo v Mariánských Lázních, aby peníze dostali.“ Tento výrok postrádá logiku úplně. Pokud by šlo o plošné dotace pro všechny studenty, nikdo by se nemusel nikam (rozumějí formálně) stěhovat. Je naopak veřejným tajemstvím, že někteří studenti si v posledních letech nechávají změnit trvale bydliště na vzdálenější místa právě proto, aby získali (dotovaně) ubytování na kolejích.

Rektor UP Dvořák má pravdu v tom, že „koleje a menzy prostě k univerzitě neodmyslitelně patří“. Jeho názory na řešení sociálních potřeb studentů jsou však poněkud zkrzeslené. Pravdou zůstává, že ozvat a bránit by se měli v první řadě studenti. Především ti „nedotovaní“.

P. Kurfürst,
LF UP

(Ne)funkčnost e-mailu na FF UP

Několik set e-mailů chtivých studentů, pouhá desítky počítačů, přeplněný server, malý počet provozních hodin atd.

Tento článek je však o studentce, která všechny podobné multimaxikomplikace překonávala (a překonává), a přesto e-mailu nedostávala (ale už našťásti dostává).

„Našťásti“ je zde skutečně na pravém místě, protože notná dávka štěstí (ale ještě větší dávka logické dedukce) přispěla k odhalení příčiny, která rozhodně nespocívala v nedostatku e-mailujících přátel.

Příčina? Nefungující adresa. Vlastně přesněji řečeno – adresa fungující na principu černé díry: to, co vhodíš, kdesi zmizí a nikdy se už nikde neobjeví.

Do pátracích postupů jsem zapojila reprezentanty nejen EU a USA, ale též Papuy Nové Guiney (ano, i tam mají fungující e-mail). Výsledek?

Oficiálně přidělená adresa a její varianty nefungují. Tedy někdy. A to bohužel naprosto nespécificky. Co zbývá jiného než konzultace na příslušných (když už ne zodpovědných) místech?

A jaký to „úžas“ (jejich), že adresa nefunguje, a jaký to „úžas“ (můj) při slovech jednoho ze

správčů sítě, že ta přidělená adresa byla vůbec POFIDERNÍ.

Proč mi ji tedy dávali? Že by k mému prospěchu?? (Třeba si myslí, že studenti používají e-mail jen k domluvě v kolik do Ponorky, a proto se při neprůchodnosti komunikačních systémů budou raději učit.)

No, chvályhodná filozofie, ale pochopí ji například můj oponent diplomové práce na Harvardově univerzitě?

J. Novotná

Jana.Novotna@risc.upol.cz – přidělená „vůbec pofiderní“ adresa – zmíněná černá díra jana.novotna@upol.cz – i když se automaticky objevuje v „Odpověď komu,“ tak nefunguje (ale aspoň poctivě vrací zprávy odesílatelům) novotnaj@rupnw.upol.cz – funguje podle nezjistitelných zákonů (či spíše rozpoložení) novotnaj@ffnw.upol.cz – funguje vždy (a zřejmě proto mi její existence byla odtajena až na můj dotaz, co tedy vlastně funguje???)

K jednomu habilitačnímu řízení na Lékařské fakultě UP

Není výjimkou, když na LF UP habilituje cizí státní příslušník. Většinou to bývají Češi, kteří v různých obdobích (a většinou z politických důvodů) odešli ze země a působili dlouhá léta v zahraničí. U některých jde o snahu navázat po letech nebo desetiletích na to, co bylo kdysi přerušeno a spojit tu pomyslnou přetrženou nit s dneškem. V jiných případech je to výsledkem společného vědeckého zájmu a spolupráce s pedagogy naší fakulty. A taková spolupráce, která míří do budoucnosti, je obzvláště cenná. Jejím příkladem může být MUDr. G. Engel z Ingolstadtu, který dlouhodobě spolupracuje s prof. MUDr. V. Kolmem v pneumologii. Na zasedání Vědecké rady LF UP 10. 12. úspěšně proběhlo jeho habilitační řízení a děkanka navrhla panu rektorovi naší univerzity, aby ho jmenoval docentem. Tímto konstatováním bychom mohli zprávu o habilitaci MUDr. G. Engela považovat za ukončenou.

Byl to však pouze plytký pohled na osobnost habilitanta. Jeho život neprobíhal jednoduše a bezproblémově. Rodiče MUDr. G. Engela se vystěhovali do Spolkové republiky Německo, kde měli svoje příbuzné. Svolení k vystěhování dostali, protože již byli v důchodovém věku, ale bez syna. Mladý lékař, který měl vynikající studijní výsledky, pracoval v Mariánských Lázních. Brzy zjistil, že s jeho kádrovým profilem je jeho snaha dosáhnout lepšího místa nebo možnost vědecké práce nemožná. A chtěl se také stýkat se svou rodinou.

V polovině sedmdesátých let požádal o vystěhování a v tuto chvíli mu nastaly krušné časy. Výsledky policie střídaly výsledky StB, následovalo přerazení na neatraktivní místo v pohraničí. Dnes si mladší generace těžko představuje psychický teror, kterému byl MUDr. Engel vystaven. Psal žádosti na všechny strany, poukazoval na závazky našeho státu vyplývající z podpisu helsinského protokolu. Vše marně. Teprve za pět let povolení dostal a vystěhoval se.

Vyniknout v cizině je dvojnásob obtížné. Musel hodně studovat a učit se. Vše překonal. Vyhral konkurz na místo primáře ve velké nemocnici v Ingolstadtu. A tady také navázal spolupráci s pneumologií v naší republice. Radě z nich nabídl podporu při získávání zkušeností v Německu a tuto pomoc nabídl i našim studentům. Stal se zakládajícím členem *Sdružení na podporu povodněmi postižené Moravy*, uspořádal

Otázka pro: prof. M. Kudelu, přednostu Kliniky gynekologicko-porodnické FN

Falešný gynekolog vyšetřoval?

„Na olomoucké gynekologické klinice řádl falešný gynekolog“, oznámila TV Nova 2. 1. 1999. Triatřicetiletý muž v bílém plášti s jmenovkou MUDr. Novák, gynekolog, prý vnikl na pokoj k pacientce... Co tam prováděl a jak je možné, že se tam vůbec dostal? Vysvětluje přednost kliniky prof. M. Kudela: Asi všude ve světě je dnes pravidlem, že média využijí každé příležitosti, aby jejich sdělení vyvolala co největší senzací. Titulek „Na olomoucké gynekologické klinice řádl falešný gynekolog“ použil již Hanácký a Středomoravský den ve svém Silvestrovském vydání a většina členů celý článek pokládala za vydařený vtíp vhodný k příslušnému datu. Aspoň tak reagovala podle našeho malého průzkumu celá řada náhodně dotázaných lidí.

Co se stalo ve skutečnosti: Dne 29. 12. 1998 si personál oddělení 18 krátce před polednem povšiml muže oblečeného v bílém lékařském plášti a zelených operačních kalhotách, který se choval poněkud divně, a proto jej pro podezření z úmyslné krádeže při odchodu sledovali, zeptali se na jméno a zapsali si číslo auta. Až poté, co si postižená pacientka povšimla, že personál hovoří o podivném návštěvníkovi a sdělila, co se vlastně stalo, jsem byl o celé záležitosti informován a příkazal jsem předat případ policii. Ta díky pozornosti personálu zjistila totožnost falešného gynekologa ve velmi krátké době. Pokud je mi známo, motiv deviantního chování muže, který pracuje jako lesník, se zatím nepodařilo zjistit.

U pacientky, u které byl v průběhu předešlé noci proveden gynekologický výkon, nebylo zjištěno žádné poranění a ještě týž den byla propuštěna do domácího ošetření. Dodatečně bylo zjištěno, že muž chtěl vyšetřit ještě jinou pacientku, ležící také samotnou na jiném pokoji, ale ta vyšetření odmítla a on bez dalšího naléhání odešel. Postižená pacientce jsem poslal omluvný dopis a přislíbil jí maximální vstřícnost, kdyby kdykoliv potřebovala naši pomoc.

Oddělení 18 je otevřené oddělení. Na oddělení jsou na viditelném místě tabule se jmény a fotografiemi lékařů a sester, na příslušném oddělení pracujících. Kromě nich však na oddělení přicházejí lékaři jiných oddělení naší kliniky v době služeb, konziliární lékaři a střední a pomocný zdravotnický personál. Nechceme omezovat práva pacientek na návštěvy. I mezi nimi mohou být pracovníci zdravotnictví. Pacientky jsou o svých právech poučeny v Domácím rádu, který podepisují při přijetí na oddělení. Domnívám se, že jsme za daných možností sotva mohli udelat více, aby se tato politováníhodná událost nestala.

Přesto ve spolupráci s ředitelem FN doc. V. Rýznarem byla vypracována ještě další preventivní opatření (nové jmenovky pro personál s barevnou fotografií a důraznější upozornění v „Domácím rádu“ o právu pacientky požadovat vyšetření v přítomnosti další osoby apod.). Oddělení se nyní zamýká, i když to velmi komplikuje práci a bude to možná do budoucna neudržitelné. Ani tato opatření však nemohou absolutně vyloučit opakování podobné události.

MEZI NÁMI VZDĚLANCI

Žurnál UP vychází v rámci akademického roku, a nezačíná tedy svůj nový ročník 1. lednem, přesto bych měl respektovat tradici novoročních předsevzetí a projevů. Kde však vzít a nekrást něco zásadního, myšlenkově hlubokého, náležitě přesvědčivého a přitom ryze českého, zoláště jde-li o rok, jehož konec změnil celý letopočet?

Nechť raději hovoří historie, opatřená ostatně odedávna magisterským titulem:

Zatímco v posledním roce před Kristem se Češi z příšeří dějin ještě zdaleka nevynořili, o tisíc let později a před tisícem let ode dneška, tedy v roce 999, mají už Češi svůj stát v srdci Evropy. Informace o truchlivých událostech tohoto roku sděluje především Kronika česká (Chronica Boemorum), kterou latinsky sepsal děkan pražské kapituly (tj. sboru kanovníků – kněží nápomocných biskupovi nebo arcibiskupovi při výkonu jeho úřadu) Kosmas. Dalším zdrojem poučení o první krizi českého státu v roce 999 a v letech nejbližších následujících mohou být kroniky zahraniční – především kronika merseburského biskupa Thietmara (25. 7. 976–12. 1018) a nejstarší polská kronika Galla Anonyma, končící rokem 1113.

Vratme se ale k domácímu kronikáři Kosmovi. Protože se Kosmas k roku 1125 označuje za osmdesátiletého starce, můžeme předpokládat, že se narodil asi roku 1045. Svou kroniku začal Kosmas psát zřejmě až na sklonku života – první knihu kroniky dopsal v letech 1119–1122 a ve své práci pokračoval do roku 1125, kdy dne 21. října zemřel.

K 7. únoru roku 999 zaznamenává Kosmas, že skončil český kníže

BOLESLAV II. POBOŽNÝ,

syn knížete Boleslava I. Ukrutného, jenž obdržel tento přídomek, poněvadž zosnoval zavraždění svého bratra, českého knížete Václava (prohlášeného za svatého). Pro Boleslava II., vládnoucího od smrti svého otce dne 15. července 967 nebo 972, tj. 32 nebo 27 let, má Kosmas jen slova chvály – není divu, neboť Boleslav II. dohodl v březnu 973 na říšském sněmu v Quedlinburgu s císařem Otou I. založení pražského biskupství (do r. 1344 podřízeného arcibiskupství v Mohuči) a roku 993 vznikl první mužský klášter v českých zemích, když biskup Vojtěch přivezl do Břevnova u Prahy z Itálie mnichy benediktinské řehole. Za vyvraždění Slavníkovců 28. září 995 na Libici nebyl podle Kosmy odpovědný Boleslav II., neboť „toho času kníže nemohl vládnouti sám sebou, ale vládli předáci“, kteří tento „velmi zlý a ničemný skutek“ vykonali.

Nástupce Boleslava II. Boleslav III. Ryšavý pocházel zřejmě z prvního manželství Boleslava II. s Adiveou (nebo Adiveou) – toto ženské jméno se objevuje na ražbách mincí Boleslava II. Ve druhém manželství s Emmou Reginou, jejíž jméno je dolo-

pro naše spoluobčany v Německu finanční sbírka a Charitě přislíbil velkorysou materiální pomoc pro staré lidi v nově budovaném Domově v Otrokovicích.

Celá tato činnost vyžaduje úsilí a čas, který by mohl věnovat své rodině. Pocit sounáležitosti a pochopení pro útrapy jiných, vcítění se do těžké situace postižených povodněmi převládá nad lhotejností a pohodlností. A to je ten lidský rozměr osobnosti MUDr. Engela. Vědecká rada zkoumá odborný profil: počet publikací, počet přednášek, počet publikací v zahraničních časopisech, v časopisech s vysokým „impakt faktorem“, ohlas prací autora ve vědecké veřejnosti. Z desítek let práce a úsilí se stane několik strohých sloupců a čísel. Ostatní jaksi nemá v habilitačním řízení místo. Myslím si však, že tato čísla nevytiskují celou osobnost. Málo řeknou o charakteru a vlastnostech člověka.

Prof. J. Mačák,
LF UP

ženo Kosmovou kronikou i mincovním materiálem, zplodil Boleslav II. syny Jaromíra a Oldřicha.

Boleslava Ryšavého, manželku Emmu i „velký zástup předáků“ povolal Boleslav II. Pobožný ke svému úmrtnímu loži, a měl k potomkovi – „jak mohl, neboť slova mu již přerývaly vzděchy“ řeč, jejíž obsah neztratil ani po tisíci letech na aktuálnosti. Je ovšem zjevné, že dotýčnou oraci sesumíroval sám Kosmas, protože nemůžeme předpokládat, že by ji někdo z „předáků“ u úmrtního lože knížete stenografoval. Ale i s touto výhradou lze následující radu otce synovi (ve středověku a renesanci zvláště oblíbený literární žánr) akceptovat jako novoroční memento nejen pro současné české politiky (cituji překlad Karla Hrdiny a Marie Bláhové, Praha 1972):

„Kdyby mohla matka dítěti svého lůna dáti dary moudrosti tak, jako mu dává mléko prsou, nikoli příroda, ale člověk stvořený by vládl v stvoření. Přece však udělil Bůh některé dary své lidem, jako byli Noe, Izák, Tobías a Matatyáš, alespoň tak, že kterým oni požehnali, těm požehnal Bůh, a které oni zřídili k životu dobrého chování, těm popřál i Bůh stálosti. Tak i dnes, milý synu, kdyby zde nebylo milosti Ducha svatého, málo prospěje honosivost mých slov. Knížetem – praví Bůh – jsem tě ustanovil, nevyndáš se, nýbrž buď jako jeden z nich, to jest: ač se cítíš vyšším nad jiné, poznej přece, že jsi smrtelný, a neheď na slávu důstojnosti, již jsi vyvýšen na tomto světě, nýbrž usiluj o dílo, které s sebou ponešes do hrobu. Tato příkazní Boží si napiš do svého srdce a těchto napomenutí svého otce neopomíjej: kostelní prahy často navštěvuj, Bohu se klaněj, jeho kněží cti, nebuď rozumný sám u sebe, nýbrž rad se s více lidmi, zda rozuměj věci v stejném smyslu. Snaž se líbiti mnohým, hleď však, jakým. Všechno jedné s přáteli, ale dříve o nich. Spravedlivě suď, ale ne bez milosrdenství. Vdovou a příchozím nepohrděj, stoj-li u tvých dveří.

O MINCI DBEJ, VŠAK STRÍDMĚ, A NEMĚŤ PODOBU JEJÍ!

Neboť stát, byť mocně vzrostl lichou podobou mince, rychle bude obrácen vnitř. Jest v tom cosi, milý synu, že Karel, král nejmoudřejší a nejmocnější, s nímž se nemůžeme srovnávat my, velmi nízcí, když se rozhodl svého syna Pipína (spr. Ludvíka Pobožného – JF) po sobě povýšiti na trůn, zavázal ho hroznou přísahou, že se nesmí o jeho království lstivě a nešlechtně ceniti váha nebo mince. Zajisté žádná pohroma, žádný mor a hromadné umírání, ani kdyby nepřítel celou zemi loupěním a pálením pustošili, tolik by neškodily lidu božím jako časté měnění a pododné horšení mince. Která zhoubu nebo která pekelná lítice nelitostně olupuje, hubí a ochuzuje ctižele Kristovy než panovnícký podvod s penězi? A přece povstanou po čase, až zestárne spravedlnost, ne knížata, ale zloději, ne správcové lidu Božím, ale ničemní vyděrači, skrbli lakomci bez milosrdenství, nebojící se Boha vše vidoucího, kteří třikrát i čtyřikrát do roka měnice minci upadají v osídlo ďáblovo ke zkáze lidu Božím. Neboť takovými ničemnými pletichami a vymořitelným zákonitě zúží hranice této země, jež jsem já rozšířil až k horám za Krakovem, jež slovou Tritri (Tatry – JF), milostí Boží a zámožností lidu. Neboť KRÁLOVOU SÍAVOU I CTÍ JEST BOHATSTVÍ NÁRODA JEHO;

PÁNŮVI, NIKOLI SOBĚ, JEST OTROCKÁ CHUDOBA TÍŽÍ.“

Kníže Boleslav II. prý „chtěl mluvit dále, ale v poslední hodině ústa knížete ztuhla, a než mohl vyřknouti slovo, usnul v Pánu a stal se nad ním pláč veliký“. Ke kaceřovanému „horšení mince“, docilovaného snižováním obsahu drahého kovu v nově ražených monetách, sice dnes již nedochází, ale od té doby byly vynalezeny jiné, daleko účinnější a trestuhodnější způsoby, jak brát „lid Boží“ na hůl.

Poučení Boleslava II. Pobožného však nepadlo na úrodnou půdu. Už v létě roku 999 byl Krakov dobyt vojskem polského knížete Boleslava Chrabrého (syna polského knížete Měška I. Piastovce

a Dobravy, dcery českého knížete Boleslava I. Ukrutného), který „všechny Čechy, jež tam zastihl, dal pobít mečem“. Je pravděpodobné, že polská expanze se ovládnutím Krakova nespokojila a pokračovala dále na severní Moravu a Nitransko. Nejstarší polský kronikář Gall Anonym v souvislosti s Boleslavem I. Chrabrým klade následující řečnickou otázku: „Což si nepodřídil Čechy a Moravu a v Praze nezískal vévodské sídlo a nepřenechal je svým zástupcům? Což on sám neporazil v boji často Uhry a celou zemi až po Dunaj nepřipojil k svému panství?“

Výpravu Boleslava I. Chrabrého do Čech datuje Kosmas léty 1000–1001, dnešní historikové ji posunují až na březen nebo duben 1003. Boleslav III. Ryšavý totiž posiloval svou hroutící se moc krutovládou. Předně hodlal zbavit se možné vládařské konkurence svých neolastních bratrů, a tak Jaromíra dal vykastrovat a Oldřicha se snažil udusit v lázni. Oba knězi proto i s matkou Emmou kolem roku 1001 uprchli z Čech na dvůr bavorského vévody Jindřicha, pozdějšího římskoněmeckého krále a císaře Jindřicha II. Na jaře 1002 vypuklo v Čechách proti vládě Boleslava III. povstání vedené příslušníky rodu Vršooců. Kníže se nejprve uchýlil k nordgavskému markraběti Jindřichovi, který ho dal uvěznit, ale záhy ho propustil a Boleslav III. nalezl útočiště na dvoře polského knížete Boleslava I. Chrabrého.

Jako příbuzný Přemyslovců pokládal nyní Boleslav I. Chrabrý za své právo a povinnost obsadit český knížecí stolec. Vybral pro tento úkol Piastovce Vladivoje, rovněž spřízněného s Přemyslovcy. Vladivoj se odebral do Řezna k římskoněmeckému králi Jindřichovi II. a zavázal se mu věrností a poslušností, za což mu král udělil Čechy v léno. Tento akt byl pak německými historiky používán jako důkaz lenní závislosti českého státu na římskoněmecké říši a nic nepomohlo, že Vladivoje líčí kronikáři jako notorického opilce a že zemřel již na počátku ledna 1003. Pod ochranou krále Jindřicha II. se pak do Prahy vrátil Jaromír a Oldřich spolu se svou matkou. Jaromír byl dosazen na knížecí stolec, ale už v únoru téhož roku se vlády v Čechách zmocnil s polskou pomocí Boleslav III. Ryšavý. Hleděl nejprve, aby se pomstil Vršoocům – 9. února 1003 je i jiné velmože pozval na masopustní hostinu a nechal je všechny povraždit. V Praze nato vypuklo nové povstání, a Boleslav III. nevěděl nic lepšího, než využít pozvání Boleslava I. Chrabrého na hody (snaď) do Krakova. Polský kníže však svého bratrance zajal, dal ho oslepit a uveznil ho na kterémsi polském hradě, kde Boleslav III. Ryšavý žil až do své smrti roku 1037.

Boleslav I. Chrabrý pak utáhl do Prahy a ujal se sám českého knížecího stolce, čímž na čas Polsko a Čechy s Moravou splynuly v jeden státní útvar. Z Pražského hradu (Výšehrad zůstal věrný Přemyslovcům) vypudilo Poláci v srpnu nebo v září roku 1004 vojsko Jindřicha II., který 8. září udělil Čechy v léno opět knížeti Jaromírovi (1004–1012). Morava však setrvala pod polskou nadvládou až do roku 1019 nebo 1020. Tehdy Jaromírův bratr a nástupce kníže Oldřich (1012–1033) podle kronikáře Kosmy „celou tutu zemi (...) dal do moci“ svému jedinému synu Břetislavovi, „vypudiv ze všech hradů Poláky, z nichž mnoho zajatců, spoutaných vždy po stu v řadách, dal prodati do Uher a ještě dále“.

Jiří Fiala

Denár choti Boleslava II. Emmy ražený v Mělníku

Zkušenosti ze zahraničí

Rehabilitace na Nova Scotia Rehabilitation Centre /I/

Na podzim minulého roku absolvoval dr. M. Mayer z Oddělení rehabilitace a fyzioterapie FN studijní pobyt v Kanadě. Získané zkušenosti jsou námětem jeho příspěvku pro Žurnál UP:

V říjnu 1998 jsem měl možnost absolvovat měsíční studijní pobyt na Nova Scotia Rehabilitation Centre (NSRC) v Halifaxu, Kanada. Stáž se uskutečnila díky podpoře „Medical Fellowship Programme“ Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové a díky laskavosti vedoucího centra prof. Kirbyho a jeho spolupracovníků.

Halifax je hlavním městem provincie Nova Scotia a metropolí celé atlantické Kanady. Je významným přístavem, Kanadskou bránou severní Ameriky.

NSRC plní funkci rehabilitační kliniky v rámci univerzitní nemocnice a je organizačně začleněn do systému zdravotnického i školského. Po linii zdravotnické je NSRC nedílnou součástí rozsáhlého nemocničního komplexu – Queen Elisabeth II Health Science Centre. Po linii školské je NSRC působícím Division of Physiotherapy and Rehabilitation, což je útvar spadající pod Dalhousie University. Ta patří mezi nejprestižnější v Kanadě, oceňovány jsou zejména její postgraduální a výzkumné programy. Univerzita byla založena v r. 1818 a nese jméno hraběte Dalhousieho, který byl vyslán britskou královnou, aby v provincii vybudoval systém vyššího školství. Kromě Dalhousie University je Halifax působícím dalších čtyř univerzit, z nichž nejnámější je St. Marys. Na Dalhousie University působí celá řada fakult (Schools and Departments, katedry se nazývají Divisions) se vztahem k medicínským oborům a rehabilitaci:

Department of Medicine, Department of Surgery, School of Physiotherapy, School of Occupational Therapy, Department of Psychology, School of Speech Therapy and Pathology, School of Nursing, School of Dentistry, School of Pharmacy, další programy jsou věnovány managementu a organizaci zdravotnictví, využití volného času a rekreaci ap.

Lůžková základna NSRC (kolem 60 lůžek) je rozčleněna do následujících jednotek (Units): Stroke Unit, Spinal Cord Injury Unit, Traumatic Brain Injury Unit, Musculoskeletal Trauma Unit, Neuromuscular Unit, Amputee Unit.

Dalšími pracovišti NSRC jsou Department of Physiotherapy, Department of Occupational Therapy, Department of Orthotics, Protetics and Footware, Department of Psychology, Department of Speech Pathology and Therapy, Clinical Locomotion Function Laboratory, vlastní RTG a EMG pracoviště. Významné jsou i další programy jako Wheelchair and Seating Clinic a Nerve Block Clinic (viz dále).

Týmová a multidisciplinární rehabilitace

Každá lůžková jednotka je součástí široce pojatého a propracovaného rehabilitačního programu. Důležitý týmový a interdisciplinární přístup je každodenní realitou při rehabilitaci na NSRC.

Členy týmu nejčastěji bývají rehabilitační lékař (vedoucí programu), ošetrující lékař (asistent na lůžkovém oddělení), fyzioterapeut, ergoterapeut (occupational therapist), řečový terapeut – logoped (který má v kompetenci i léčbu poruch polykání), výživový terapeut (nutritional therapist), psycholog, ev. kognitivní terapeut, sociální pracovník, rodinný poradce, ortetik, protetik, specialista na vozíky, poradce pro zaměstnání (vocational specia-

list), poradce pro rekreaci a volný čas, zástupci zájmových organizací a sdružení, zástupci komunity, samosprávy, regionální správy.

Nedílnou součástí rehabilitačního týmu je pacient a jeho rodina.

Po formální stránce je mezioborový přístup zabezpečen zejména následujícími aktivitami rehabilitačního týmu: Team Conference, Clinics, Gym Rounds, Family Conference, Support Group.

Team Conference je zaměřena zejména na hospitalizované pacienty. Jedná se o interdisciplinární diskusi zúčastněných terapeutů a lékařů, obvykle bez přítomnosti nemocného. Hlavní náplní je stanovení dílčích i globálních funkčních cílů rehabilitace a průběžné hodnocení jejich dosažení (goal attainment). Tento přístup (Goal Attainment Scaling) je na NSRC podrobně propracován zejména u nemocných po cerebrálním poškození (TBI). Clinics – opět mezioborové, týmové, tentokrát převážně ambulantní aktivity spojené s multidisciplinárním vyšetřením a posouzením pacienta a naplánováním další rehabilitace.

Gym Rounds – doslova „vizity u tělocvičny“ jsou zaměřené zejména na optimalizaci fyzioterapie, protetiky, ortetiky, použití vozíků ap. Zde bývá významnou součástí analýza chůze včetně videodokumentace.

Family Conference – o jejím zaměření vypovídá již název. Spolu s rodinnými příslušníky se např. diskutuje a plánuje další průběh rehabilitace před propuštěním.

Pokračování v příštím čísle.

... a příští týdny ...

20. ledna

Ústav sociálního lékařství a zdravotní politiky LF UP, 10.00 hod.: Healthsystems in Transition – An International Perspective (výjezdní seminář). Pořádá Universiteit Utrecht, LF MU Brno ve spolupráci s Ústavem sociálního lékařství a zdravotní politiky LF UP.

20. – 24. ledna

Karlova Studánka: III. rinologické dny. Konference. Pořádá Česká společnost otorinolaryngologie a Klinika TRN LF UP.

22. ledna

The British Council, Křížkovského 14, místnost 204, 9–15 hod.: British cultural studies. Třetí seminář kurzu „Realie Velké Británie“ pro přihlášené učitele. Ústředním tématem bude literatura, přednášet budou P. Ráčková a D. Livingstone.

23. ledna

Sportovní hala FTK UP:

9.00 a 13.00 hod. – volejbal SK UP – VŠB Ostrava (muži II. liga)
15.30 hod. – basketbal SK UP – BC Kolín (st. dorci I. DL)
17.00 hod. – volejbal SK UP – Frýdek-Místek (ženy I. liga)
17.30 hod. – basketbal SK UP – Motol Praha (ml. dorci I. DL)

24. ledna

Sportovní hala FTK UP:

9.00 hod. – basketbal SK UP – Loko Trutnov (st. dorci I. DL)
10.00 hod. – volejbal SK UP „B“ – Frýdek-Místek (ženy I. liga)
11.00 hod. – basketbal SK UP – Litoměřice (ml. dorci I. DL)

25. – 30. ledna

CMTF UP: Akademický týden I. Cyklus přednášek z oborů pastorální teologie a studií křesťanského východu.

27. ledna

Knihovna Alergologické kliniky FN (2. patro), 14.30 hod.: Mgr. J. Drábek, MUDr. Z. Ambrožová: Nové HLA alely v olomoucké laboratoři.

Vojenský klub – restaurace Viola: Olomoucké otolaryngologické odpoledne. Odborný seminář ORL kliniky 3 x O.

28. – 29. ledna

Karlova Studánka: X. Rozmaričovy soudné lékařské dny. Konference. Pořádá Ústav soudního lékařství LF UP a FN.

29. ledna

17.00 hod. – volejbal SK UP – turnaj (ml. dorci P-ČR)

30. ledna

8.00 hod. – volejbal SK UP – turnaj (ml. dorci P-ČR)
10.00 a 14.00 hod. volejbal SK UP – Přerov (ml. dorci P-ČR)
14.00 – basketbal SK UP – NH Ostrava (st. dorci I. DL)
17.00 – volejbal – ženy extraliga
19.00 – basketbal SK UP – Plzeň (muži NL)

31. ledna

Sportovní hala FTK UP

7.30 hod. – volejbal SK UP – turnaj (ml. dorci P-ČR)
11.00 hod. – basketbal SK UP – Sokolov (muži NL)

Z tisku

Mimořádné zážitky byly spojeny se setkáním mladých polských básníků, laureátů soutěže „Podat svědectví“, na Univerzitě Palackého, jehož se zúčastnili studenti polské filologie Katedry slavistiky FF UP. O toto setkání i o příjemnou atmosféru provázející debatu o polské poezii a literatuře se zasloužila doc. PhDr. Marie Sobotková, CSc., neúnavná propagátorka polské kultury v České republice.

(Jacek M. Paluch: *Svědectví básníků*, Dziennik Polski 18. 11. 1998)